

Sygnatura akt II C 1313/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący sędzia K. T.

Protokolant starszy sekretarz sądowy M. R.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 maja 2022 roku w Ł.

sprawy z powództwa N. Z.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w K.

o ustalenie nieistnienia stosunku zobowiązaniowego

1. ustala, że pomiędzy N. Z. a (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną w K. nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku;

2. zasądza od (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz N. Z. kwotę (...) (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt II C 1313/21

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 27 października 2021 roku N. Z. domagała się ustalenia, że pomiędzy nią a pozwanym (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną w K. nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

(pozew k. 4-31)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

(odpowiedź na pozew k. 85-92v)

Sąd ustalił:

N. Z. jest posiadaczem rachunku bankowego numer (...) prowadzonego przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w K.. W dniu 18 sierpnia 2021 roku w usłudze bankowości elektronicznej powódki złożono wniosek o pożyczkę dla przedsiębiorców nr (...). Umowę potwierdzono kodem autoryzacyjnym wysłanym na numer (...)Kod autoryzacyjny dla podpisania umowy kredytowej to (...)**2021.08.18**15:09:30. Na podstawie umowy (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w K. udzielił powódce pożyczki w kwocie 17700 zł na okres 60 miesięcy. Powódka nie składała takiego wniosku ani nie zatwierdzała zawarcia umowy pożyczki.

(pismo k. 66-70v, wydruk umowy k. 75-81, harmonogram spłaty k. 82, potwierdzenie zawiadomienia k. 54, zawiadomienie k. 55, zeznania świadka B. K. k. 167-169)

W dniu 18 sierpnia 2021 roku po godzinie 14:00 powódka odebrała na swoim telefonie komórkowym połączenie oznaczone jako wykonane z numeru (...)(stanowiącego numer infolinii (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej). Była

przekonana, że będzie rozmawiała z pracownikiem Banku. Wcześniej podczas innych rozmów z pracownikami banku na jej telefonie wyświetlał się także numer „(...) K.". Powódka usłyszała głos kobiety, która przedstawiła się jako pracownik (...) Bank (...) S.A., podała swoje dane. Sposób wypowiedzi kobiety nie wzbudził u powódki jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że rozmawia z pracownikiem (...) Bank (...) S.A. Kobieta zadzwoniła w celu ustalenia, czy powódka z 17 na 18 sierpnia 2021 roku dokonywała transakcji internetowej w H., wskazując, iż ktoś próbował zalogować się do konta powódki używając jej loginu i hasła do bankowości, dlatego konto musi być zabezpieczone. Kobieta pytała czy powódka udostępniła komuś login i hasło do swojej bankowości internetowej, czemu powódka zaprzeczyła. Powódka została pouczona o zasadach bezpieczeństwa przy transakcjach bankowych dokonywanych z wykorzystaniem bankowości internetowej. W trakcie rozmowy powódka spytała kobietę, w jaki sposób może upewnić się, że jest ona pracownikiem banku. Wówczas kobieta ponownie przedstawiła się, a także poprosiła, aby powódka otworzyła stronę internetową (...) Bank (...) S.A. i porównała numer, z którego odebrała połączenie, z numerem infolinii (...) Bank (...) S.A. Numer, z którym miała połączenie, był tożsamy z numerem infolinii (...) Bank (...) S.A. widniejącym na stronie internetowej tegoż banku. Kobieta sugerowała, że powódka prawdopodobnie ma zainstalowany wirus na telefonie i dlatego doszło do udostępnienia loginu i hasła osobom trzecim. Następnie kobieta poprosiła powódkę, aby przeskanowała swój telefon komórkowy programem (...) celem usunięcia wirusa, który powódka miała ściągnąć na telefon komórkowy ze sklepu (...). Aplikacja miała pozwolić informatykowi banku usunąć wirusa w sposób zdalny. Powódka zainstalowała aplikację (...) na swoim telefonie komórkowym. Po ściągnięciu aplikacji (...) na telefonie powódki pojawiła się informacja, czy zezwala (...) Bank (...) S.A. na mobilny dostęp do urządzenia. Powódka zezwoliła na dostęp do urządzenia mobilnego. Następnie konsultantka (...) Bank (...) S.A. poinformowała powódkę, że połączy powódkę z pomocą techniczną. Kobieta rozłączyła się, po czym zadzwoniła ponownie (wyświetlił się taki sam numer) i przekazała rozmowę mężczyźnie, który mówił biegle po polsku, choć ze „wschodnim” akcentem. Mężczyzna pouczył powódkę o zasadach bezpieczeństwa. Był doskonale zorientowany w funkcjonowaniu (...). Powiedział, że powódka musi zmienić login i hasło do bankowości internetowej, podał warunki hasła. Poprosił, aby powódka otworzyła stronę internetową (...) Bank (...) S.A. Po zmianie hasła i loginu powódka wylogowała się, a następnie zalogowała na konto i sprawdziła, czy są jakieś zmiany. Powódka zobaczyła wyższą kwotę pieniędzy na koncie firmowym. W historii transakcji zobaczyła, że jest zaciągnięta pożyczka w dniu 18 sierpnia 2021 roku na kwotę 17700 zł. Na pytanie mężczyzny powódka zaprzeczyła, aby uruchomiła pożyczkę. Powódka chciała zwrócić pieniądze i pojechać do oddziału banku w B.. Mężczyzna poinformował powódkę, że placówki (...) Bank (...) S.A. są zamykane o godzinie 17.00, w związku z czym powódka nie zdąży dotrzeć do jakiegokolwiek oddziału banku przed zamknięciem. Mężczyzna powiedział, że zwrotu wypłaconej kwoty pożyczki można dokonać w 10 transzach po 1.000 zł, zaś pozostała kwota 7.700 zł może być przekazania po wysłaniu wiadomości SMS na numer infolinii (...) Bank (...) S.A. zawierającej zwrot „Proszę o zwrocenie pożyczki”, a ponadto cyfry od 5 do 12 z numeru karty płatniczej powódki i kod weryfikacyjny CVV. Powódka spełniła tę prośbę. Treść SMS-a wysłanego przez powódkę na numer infolinii (...) Bank (...) S.A. brzmiała: „Proszę o zwrocenie pożyczki: (...). Kod weryfikacyjny: 531”. Powódka nie otrzymała SMS-a zwrotnego, z którego wynikałoby, że numer telefonu jest fałszywy lub że wiadomość SMS nie dotarła do nadawcy, co kolejny raz utwierdziło powódkę w przekonaniu, że rozmawia z pracownikiem (...) Bank (...) S.A. Sposób takiego zwrotu kwoty pożyczki mężczyzna tłumaczył względami bezpieczeństwa. Był problem z jakością połączenia, dlatego mężczyzna rozłączył się i oddzwonił z dotychczasowego numeru. Do powódki nie przychodziły żadne kody, bliki tylko informacje na stronie banku, żeby podawała 4 cyfrowy pin celem zwrotu kwot po 1000 zł. Następnie mężczyzna poprosił, aby powódka poczekała „na linii”, wskazując, że trwają prace zabezpieczające na jej koncie internetowym. Przez wiele minut nikt się nie odzywał. Powódka zadzwoniła wówczas na infolinię (...) Bank (...) S.A. przy wykorzystaniu telefonu komórkowego swojego partnera, jednocześnie nie rozłączając połączenia na swoim telefonie. Połączyła się z konsultantem. Powódka wyjaśniła, że ma na drugim telefonie połączenie z pomocą techniczną (...) w sprawie anulowania pożyczki, jednakże nikt nie odzywa się od wielu minut. Wówczas uzyskała informację, że nie ma możliwości anulowania pożyczki przez bankowość internetową, zaś pomoc techniczna nie dzwoni do klientów banku. Konsultantka nakazała powódce natychmiast zakończyć połączenie z jej telefonu. Jednocześnie zablokowała wszystkie rachunki bankowe powódki i kartę płatniczą, zastrzegła dowód osobisty powódki i spisała reklamację. Poleciała powódce udać się na Policję. Konsultantka dzwoniła do powódki powtórnie za godzinę i podała numer

reklamacji. Wówczas na ekranie telefonu komórkowego powódki także wyświetlił się numer infolinii 32 357 00 69 oraz napis (...).

(wyciąg z rachunku k. 37-41, wydruk wiadomości SMS k. 42-46, historia połączeń k. 47-52, treść wiadomości k. 111-114, pismo k. 143, zeznania świadka B. K. k. 167-169, zeznania powódki k.169-172)

Z rachunku bankowego powódki dokonano 10 wypłat środków pieniężnych w kwotach po 1.000 zł z wykorzystaniem systemu płatności mobilnych w dwóch bankomatach na terenie W.. Nadto dokonano przelewu kwoty 7.000 zł z rachunku firmowego powódki na inny rachunek prywatny.

(wyciąg z rachunku k. 37-41, pismo k. 143, zeznania świadka B. K. k. 167-169, zeznania powódki k.169-172)

Po rozmowie z konsultantką banku powódka zauważyła w skrzynce SMS w telefonie komórkowym wiadomość SMS z kodem autoryzacyjnym dla podpisania umowy kredytowej. Powódka nie wygenerowała kodu autoryzacyjnego dla podpisania umowy kredytowej, jak również nie zatwierdziła tego kodu. Powódka nie generowała i nie zatwierdziła pozostałych kodów autoryzacyjnych, które w czasie rozmowy przysły na jej skrzynkę SMS w wiadomościach SMS.

(zeznania świadka B. K. k. 167-169)

Powódka udała się do Komisariatu Policji w S.- najbliższej jednostki Policji dla jej miejsca pobytu, gdzie złożyła zawiadomienie o przestępstwie i została przesłuchana. W dniu 19 sierpnia 2021 roku powódka ponownie udała się do Komisariatu Policji w S. celem uzupełnienia zeznania złożonego w dniu poprzednim. Na skutek zawiadomienia złożonego przez powódkę Policja wszczęła dochodzenie, które zostało prawomocnie umorzono w grudniu 2021 roku.

(potwierdzenie zawiadomienia k. 54, zawiadomienie k. 55, zeznania świadka B. K. k. 167-169, zeznania powódki k.169-172)

Po wizycie na komisariacie powódka dzwoniła do W., aby zabezpieczyć monitoring bankomatu. Telefonowała do drugiego banku w którym ma rachunek, aby go zablokować.

(zeznania świadka B. K. k. 167-169, zeznania powódki k.169-172)

Pismem z dnia 25 sierpnia 2021 roku powódka złożyła (...) Bank (...) SA uzupełnienie reklamacji z dnia 18 sierpnia 2021 roku. Wskazała, że transakcje płatnicze obciążające jej rachunek nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku w postaci: dokonania 10 wypłat środków pieniężnych z rachunku (...) w kwotach po 1000 zł w bankomatach przy pomocy systemu BLIK, transferu środków pieniężnych w kwocie 7000 zł z rachunku numer (...) na rachunek numer (...), nie zostały przez nią autoryzowane. Wskazała, że nie ponosi odpowiedzialności za nieautoryzowane transakcje płatnicze, bowiem nie doprowadziła do ich dokonania przez osoby trzecie w sposób umyślny czy na skutek rażącego niedbalstwa.

(uzupełnienie reklamacji k. 56-64)

W piśmie z dnia 06 września 2021 roku Bank poinformował powódkę o braku możliwości anulowania umowy pożyczki do czasu wyjaśnienia sprawy przez organy ścigania. Powódka została poinformowana o możliwości spłaty części pożyczki w kwocie 7000 zł, która znajdowała się na jej koncie.

(pismo k. 66-70)

W piśmie z dnia 17 września 2021 roku Bank poinformował powódkę o braku możliwości zwolnienia jej ze spłaty pożyczki zwrotu pieniędzy wypłaconych za pomocą usługi (...) z uwagi na prawidłowość transakcji i braku przełamania zabezpieczeń banku.

(pismo k. 71-74)

Sąd zważył:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości. Zgodnie z przepisem art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W świetle powołanego przepisu, interes prawny stanowi przesłankę merytoryczną powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Drugą przesłanką merytoryczną takiego powództwa jest wykazanie przez powoda prawdziwości jego twierdzeń o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje czy też nie istnieje. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka. Przepis art. 720 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Pożyczka jest umową konsensualną, polegającą na zgodnym oświadczeniu woli stron, dającego i biorącego pożyczkę. Wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny (art. 60 k.c.), w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Niezbędnymi składnikami oświadczenia woli są wola i jej wyraz (uzewnętrznienie). Jak trafnie zwrócił uwagę SN w uzasadnieniu wyr. z 23.1.2003 r. (III RN 6/02, L.): „To, czy w danym przypadku dochodzi do oświadczenia woli zależy od tego, czy wola zostaje wyrażona ale także i od tego, czy dany podmiot (jego organ) ma świadomość tego i chce, by to co oświadcza było traktowane jako jego oświadczenie woli, które ma wywoływać określone skutki w sferze stosunków cywilnoprawnych”. Celem oświadczenia jest zakomunikowanie innym osobom woli składającego, dlatego treść oświadczenia powinna odpowiadać woli wewnętrznej osoby składającej to oświadczenie. Oświadczenie może być jednak przez adresatów odebrane lub zrozumiane w sposób nieodpowiadający woli składającego. Ustawa zezwala na każdą postać złożenia oświadczenia, o ile tylko uzewnętrznia ona dostatecznie wolę wywołania skutków prawnych, a więc obok formy ustnej mogą to być jakiegokolwiek inne zachowania podmiotu w postaci tzw. czynności konkludentnych. Nie będzie zatem oświadczeniem woli zachowanie podmiotu, z którego wynika brak zamiaru wywołania jakichkolwiek skutków prawnych (S. Rudnicki, w: Komentarz do KC, Ks. I, 2009, s. 286). Prawo bankowe dopuszcza składanie oświadczeń woli związanych z dokonywaniem czynności bankowych w postaci elektronicznej, stanowiąc przy tym, że czynność dokonana w tej formie spełnia wymagania formy pisemnej, w tym formy pisemnej zastrzeżonej pod rygorem nieważności (art. 7 ust. 1 i 3 Prawa bankowego). Jednakże czynność mająca na celu uzewnętrznienie oświadczenia woli musi pochodzić bezpośrednio od osoby, która zamierza danej czynności prawnej dokonać. Osoba ta musi przejawiać świadomość i zamiar dokonania określonej czynności prawnej. Musi podjąć skonkretyzowane działanie, zmierzające do celu, jakim jest wstąpienie w dany stosunek prawny, np. stosunek zobowiązaniowy. Innymi słowy musi podjąć zachowanie skierowanego na wywołanie zamierzonego przez stronę skutku prawnego, związanego z dokonywaną czynnością. W przedmiotowej sprawie tych elementów oświadczenia woli zabrakło, co czyni sporną umowę nieistniejącą. Powódka nie miała woli zawarcia umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku. Nigdy nie złożyła oświadczenia woli, które skutkowałyby zawarciem umowy pożyczki z pozwanym. Nie podjęła jakichkolwiek świadomych działań mających na celu zawarcie umowy pożyczki. Wszelkie czynności elektroniczne, które doprowadziły do uruchomienia na rachunku bankowym powódki pożyczki, zostały dokonane bez wiedzy i wbrew jej woli przez nieznaną osobę trzecią, która uzyskała dostęp do konta internetowego powódki w (...) Bank (...) S.A. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, iż powódka nawet nie wygenerowała i nie potwierdziła kodu autoryzacyjnego dla zawarcia umowy kredytowej. Dopiero po rozmowie z prawdziwą konsultantką znalazła w telefonie SMS-y z kodem autoryzacyjnym dla podpisania umowy kredytowej. Powódka nie generowała i nie zatwierdzała także pozostałych kodów autoryzacyjnych, które w czasie rozmowy przyszły na jej skrzynkę SMS. Powódka wyłącznie odebrała w swoim telefonie komórkowym wiadomość SMS z kodem autoryzacyjnym dla podpisania umowy kredytowej. Powódka w tym czasie pozostawała w przekonaniu, że rozmawia z pracownikiem obsługi technicznej (...) Bank (...) S.A., zaś bank podejmuje działania zmierzające do ustalenia, w jaki sposób osoba trzecia uzyskała dostęp do jej rachunku bankowego, a także mające na celu zabezpieczenie jej rachunku bankowego. Rozmowa była prowadzona z numeru banku, powódka ustalała jak zweryfikować rozmówcę. Przychodzące wiadomości SMS powódka traktowała jako efekt koniecznych czynności podejmowanych przez (...) Bank (...) S.A. w celu zabezpieczenia jej rachunku bankowego, dlatego nie zwracała uwagi na ich treść. Powódka nie

miała woli zawarcia umowy pożyczki; czynności które do tego doprowadziły, a w których uczestniczyła powódka nie były objętej jej wolą wywołania skutku w postaci zawarcia umowy pożyczki. Powódka posiada zatem interes prawny w ustaleniu, że pomiędzy nią, a pozwaną nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku. Powódka nie może w inny sposób, niż w drodze powództwa opartego o art. 189 kpc uzyskać orzeczenie stwierdzające brak zobowiązania łączącego ją z pozwanym w związku z umową pożyczki. Należy podkreślić, iż przepisy art. 42- 46 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych mają charakter irrelevantny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Nie ma żadnego znaczenia ocena zachowania powódki w świetle obowiązków wynikających z przepisów art. 42 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych oraz z regulaminów stosowanych przez (...) Bank (...) S.A. Roszczenie powódki dotyczy wyłącznie kwestii pożyczki uruchomionej przez nieznanych sprawców na rachunku bankowym powódki, a nie zwrot kwoty nieautoryzowanej transakcji płatniczej. Ich treść kształtuje dodatkowe przesłanki odpowiedzialności deliktowej użytkownika bankowości elektronicznej, co nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem nie to roszczenie było przedmiotem złożonego powództwa. Sąd orzeka wyłącznie w granicach żądania objętego pozwem, zatem argumentacja zmierzająca do wykazania winy powódki w ujawnieniu dostępów logowania osobie nieuprawnionej, niezależnie od postaci i stopnia tej winy, nie ma wpływu na ustalenie istnienia bądź nieistnienia umowy, której zawarcie nie było wynikiem złożenia oświadczenia woli przez stronę umowy, ale przez osobę trzecią działającą bez umocowania i bez wiedzy powódki. Powyższe kwestie nie mają zatem znaczenia na etapie ustalania nieistnienia umowy, lecz dotyczą ewentualnego późniejszego rozliczenia się stron w związku z uznaniem rachunku powódki kwotą wypłaconą przez pozwanego w związku ze złożeniem wniosku o udzielenie pożyczki. Zaciągnięcie pożyczki drogą elektroniczną, nie stanowi transakcji płatniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Zgodnie z art. 2 pkt 29 ustawy transakcja płatnicza oznacza zainicjowaną przez płatnika lub odbiorcę wpłatę, transfer lub wypłatę środków pieniężnych. Powódka ani pozwana nie inicjowały w niniejszej sprawie takiej transakcji. Przy dokonywaniu oceny, czy powódka świadomie złożyła oświadczenie woli skutkujące zawarciem umowy pożyczki z (...) Bank (...) S.A. nie ma także znaczenia okoliczność prowadzenia przez powódkę jednoosobowej działalności gospodarczej. W świetle dowodów przedłożonych do akt sprawy i okoliczności faktycznych ujawnionych w toku postępowania nie ulega wątpliwości, że powódka nie złożyła w stosunku do (...) Bank (...) S.A. oświadczenia woli skutkującego zawarciem umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku wobec czego Sąd ustalił, że pomiędzy powódką i pozwaną nie istnieje stosunek zobowiązaniowy wynikający z umowy pożyczki nr (...) z dnia 18 sierpnia 2021 roku.

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o dyspozycję przepisu art. 98 k.p.c., zasądając na rzecz pozwanego od powódki opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnik w kwocie 3.600 zł.